

Mircea RUSU:

*„Un actor poate să stea «la cutie»
15-20 de ani și apoi să erupă ca un vulcan”*

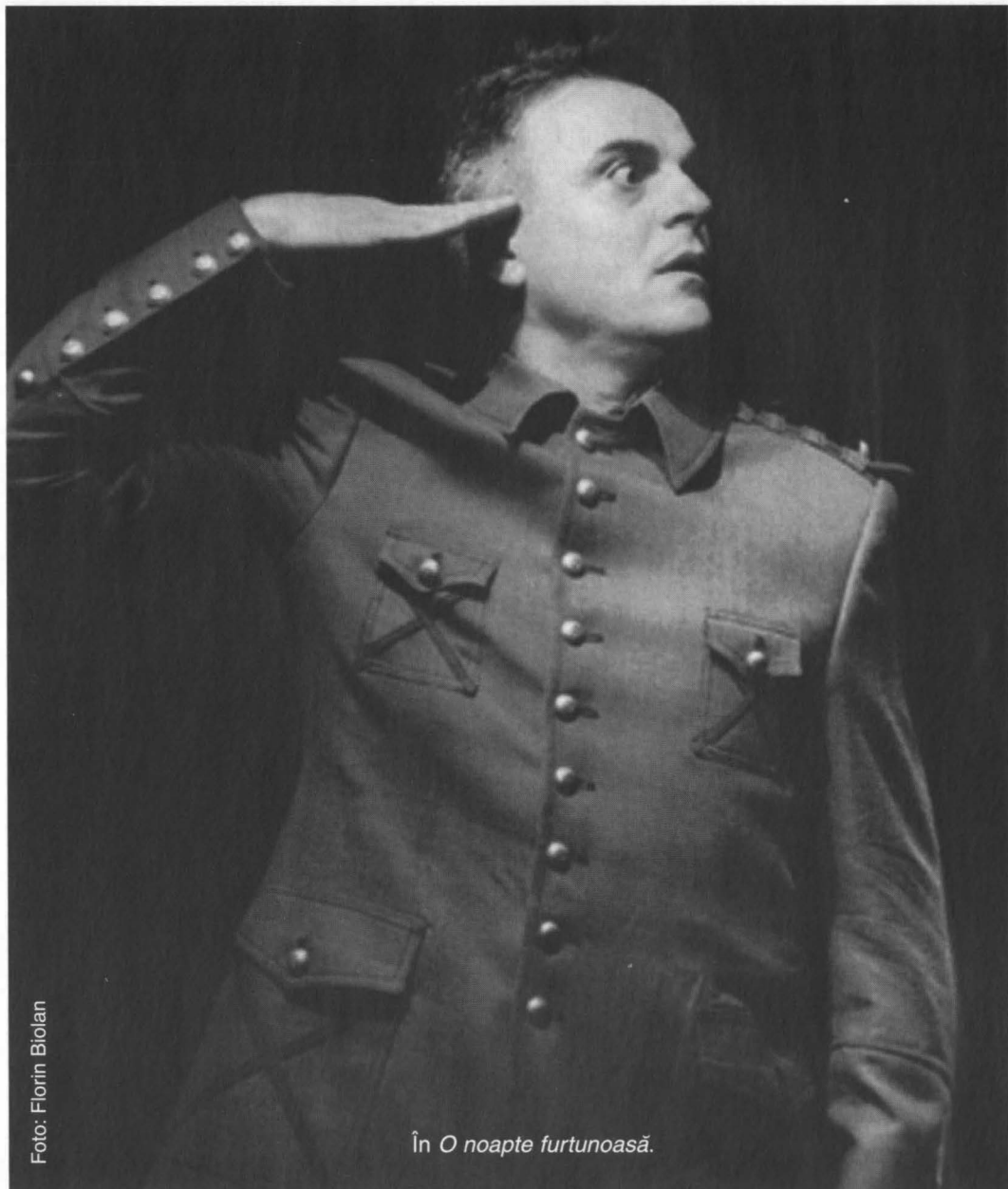

Foto: Florin Biolan

În O noapte furtunoasă.

Costin Manoliu: *Cum a fost copilăria pentru actorul Mircea Rusu?*

Mircea Rusu: Am avut bucuria să mi-o petrec în două locuri. În localitatea mea natală, Săcele de Brașov, și la Zimnicea, unde mergeam în vacanțele de vară, de acolo fiind bunica mea dinspre mamă. La Zimnicea, eram mai liber, mai zburdalnic. La Săcele, la părinții mei, eram mai încorsetat de grija lor, de dorința lor de a fi silitor și ordonat.

C.M.: *Ce fel de elev ați fost?*

M.R.: În primii ani de școală, un elev foarte bun, apoi din ce în ce mai dezordonat și mai prins de ale pubertății valuri.

C.M.: *Din acei ani ai copilăriei, există o imagine care vă urmărește?*

M.R.: Da. Imaginea bunicii mele, care era de origine aromână. Părinții ei au venit din Bitolia. Bunica era un om excepțional. Dacă eu sunt acum actor, ei îi datorez acest lucru în mare parte. Avea o disponibilitate fantastică. Suferea, se bucura, tot ce i se întâmpla ei era trăit la o intensitate cum rar mi-a fost dat să văd.

C.M.: *La ce vârstă ați știut că veți deveni actor?*

M.R.: Abia când m-am văzut admis pe lista de la Institutul de Teatru am înțeles că s-ar putea să devin actor și năzuința asta încă stăruie. Primul spectacol de teatru l-am văzut la Brașov: *Oameni și șoareci* după Steinbeck, cu trupa Teatrului Național din București. Venise într-un turneu. Am fost atât de uimit și de fericit în același timp, încât i-am spus mamei, cu care fusesem la spectacol, că aș vrea și eu să fiu actor. Aveam 10–11 ani. Și uite că Dumnezeu m-a auzit atunci și m-a ajutat să-mi împlinesc visul.

C.M.: *Ați avut un model, un actor preferat?*

M.R.: Îmi plăceau toți. Când vedeam un actor pe scenă, la cinema, la televizor sau îl auzeam la radio, intram într-o reverie. Mă transportau pur și simplu într-un vis. Îmi plăcea și cel care anunța distribuția, la radio. N-am să uit niciodată scala aparatului de radio, unde erau trecute tot felul de orașe: Varșovia, Atena, New-York, Londra etc. De acolo venea singura lumină din cameră, mai ales în zilele de iarnă, când se întuneca devreme. Piesele de teatru se transmiteau la șapte–opt seara. Prin acel geamlâc pe care erau scrise nume de orașe, intram cu imaginația în altă lume, în lumea pe care mi-o propuneau actorii pe care-i auzeam. Am fost fermecat de această minunată profesie.

C.M.: *Cum v-ați pregătit pentru examenul de admitere la facultate?*

M.R.: Timp de o lună am spus poeziile pe care urma să le prezint la examen unui actor care acum este directorul artistic al Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași: Adi Carăuleanu. Mi-a dat câteva povețe care mi-au fost de mare ajutor. Asta se întâmpla la Bârlad. N-am dat la actorie imediat după terminarea liceului. Am încercat de câteva ori la A.S.E., la „engleză” la Cluj, am făcut armată lungă. Părinții mei nu m-au încurajat să dau examen la teatru, dar până la urmă mi-am luat inima-n dinți și am încercat. Recunosc că nu m-am dus la examen prea bine pregătit. La ultima probă, n-o să uit niciodată, de la dreapta la stânga în comisie erau Amza Pellea, Olga Tudorache, Ion Cojar, Octavian Cotescu, Dem Rădulescu și Petrică Vasilescu. Mi-a fost atât de frică, încât mi-a trecut frica. Am fost copleșit de ceea ce mi se întâmpla și am făcut niște lucruri pentru care nu mă pregătisem. Aveam un monolog pe care îl pregătisem într-o mișcare nebună. Ar fi trebuit să mă dau cu capul de pereți, să sar și să-mi smulg părul din cap. Un fel de isterie tembelă. Din cauza acestor artiști desăvârșiți am uitat tot. Așa că am stat pe un scaun, nu m-am mișcat deloc, am spus monologul și i-am impresionat. Probabil că în mintea mea erau toate acele giumbușlucuri,

În *Cadavrul viu*, cu Maria POPISTAȘU.

care nu au fost făcute, ci sugerate și asta a fost șansa mea. În anul I l-am avut profesor pe Amza Pellea. În anul II, s-a prăpădit – Dumnezeu să-l odihnească – și apoi l-am avut profesor pe Ion Cojar. Am fost coleg de promoție cu Ruxandra Bucescu, Cerasela Stan, Carmen Ionescu, Dan Aștilean, Doru Bandol, George Alexandru și Radu Bogdan Ghelu. Pe vremea aceea eram mai puțini și profesorii aveau mai mult timp să se ocupe de noi. Diploma mi-am luat-o cu rolul *Mackie Șiș* din *Opera de trei parale* de Brecht. Un rol care nu mi-a ieșit așa cum mi-am dorit. Am fost repartizat la Piatra-Neamț și timp de un an de zile m-am tot gândit cum să fi făcut fiecare scenă mai bine. Asta se întâmpla în 1986.

C.M.: *Vă mai amintiți în ce spectacol ați debutat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț?*

M.R.: În *Sânziana și Pepelea* de Vasile Alecsandri, în regia lui Andrei Mihalache și imediat în *Patima roșie* de Mihail Sorbul, în regia lui Nicolae Scarlat, unde jucam împreună cu Corneliu-Dan Borcia, Romeo Tudor și Maia Morgenstern. Cu Maia am jucat încă din Institut, apoi la Piatra, la Teatrul Național, la „Bulandra”, la televiziune și cine știe ce va mai urma.

C.M.: *Ce e important pentru un actor la început de carieră artistică?*

M.R.: Să nu dorească mai mult decât poate, dar nu cumva să-l părăsească ambiția și tenacitatea, indiferent de rezultatele muncii lui. Neîmplinirea care m-a bântuit mai bine de un an după ce am jucat în *Opera de trei parale* a lăsat niște urme bune în mintea mea. N-am mai făcut aceleași greșeli. De exemplu, în rolul ofițerului german din *Ghetto*. Am lăsat deoparte crispările și frica de a depăși o anumită limită a normalității. Tinerilor actori le-aș da un sfat. Chiar dacă nu reușesc să facă un rol bun sau foarte bun la început, cel mai important lucru e să tragă

În *O noapte furtunoasă* cu Orodul OLARU.

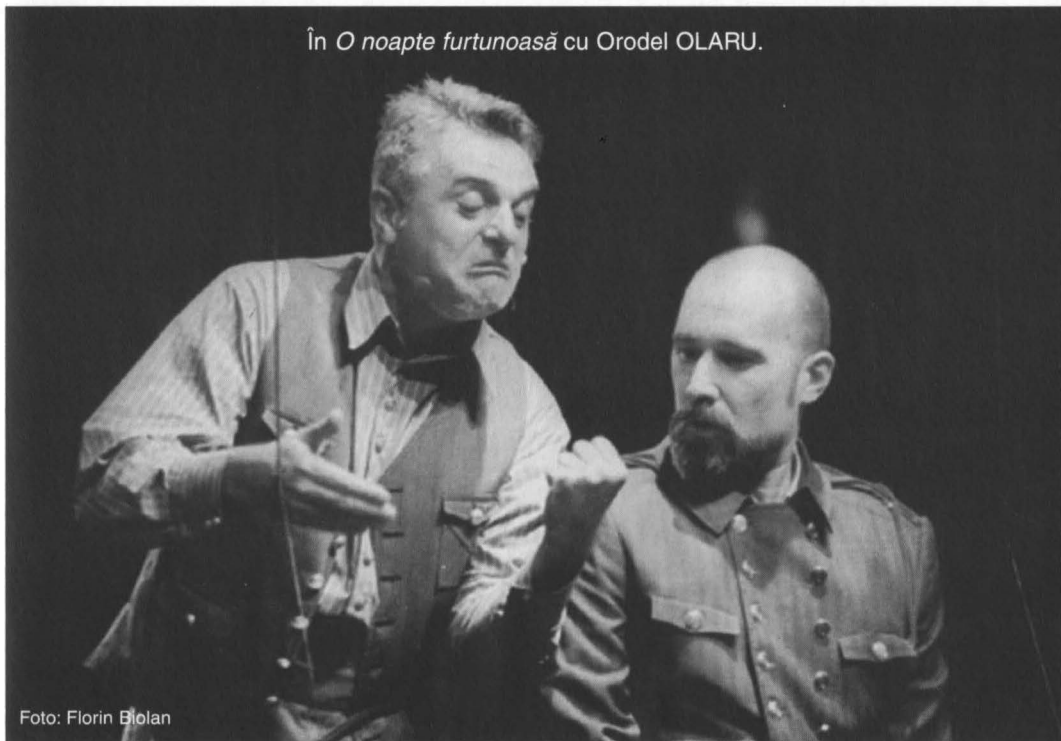

Foto: Florin Blolan

învățămintele necesare, pentru că urmează alte roluri și experiența unui rol neîmplinit poate fi benefică pentru următorul rol. Un actor poate să stea „la cutie” 15–20 de ani și apoi să erupă ca un vulcan, dacă are încredere în el, dacă în tot acest timp s-a pregătit fizic și sufletește pentru marea performanță.

C.M.: *În ultimii șapte-opt ani ați fost în juriul Galei Tânărului Actor de la Mangalia la mai multe ediții ale acestei competiții. Astăzi îi este mai greu unui actor tânăr să devină cunoscut marelui public, să fie recunoscut de către specialiști ca fiind un actor valoros?*

M.R.: Înainte de 1990, concurența era la admitere. Erau câte 100 de candidați pe un loc. După ce terminai facultatea erai repartizat la un teatru din afara Bucureștiului, unde stăteai minimum trei ani. Era greu să ajungi la București, pentru că era problema buletinului de identitate și a locurilor din teatru. Dacă reușeai să treci de aceste opreliști, drumul se mai netezea. Acum lucrurile stau altfel. Actorii tineri sunt mult mai mulți, sunt sute de absolvenți și e o mare concurență între ei. În 1986 am fost 15–16 absolvenți, inclusiv cei de la Târgu-Mureș. Acum, în fiecare an, termină, la facultățile de stat și cele particulare, de zece ori mai mulți studenți. Concurența urmează să fie de-a lungul vieții. Mi se pare mai corect așa.

C.M.: *Ce înseamnă pentru Mircea Rusu a avea talent pentru teatru, pentru actorie?*

M.R.: Nu e ca la muzică, unde ai ureche muzicală sau nu ai. Talentul pentru actorie e ceva abstract. Cum explicăm faptul că actori mari au stat în umbră ani de zile și apoi au explodat. Valentin Uritescu, de exemplu. A stat ani de zile la Piatra Neamț, a jucat, fără să fie cunoscut, apoi a venit la București, a jucat rol după rol

În *Le premier homme* cu Maia MORGESTERN.

și azi e un mare actor. Ce a făcut? A cumpărat talent din Piața Amzei? După cum un actor e excepțional într-un rol și foarte prost în altul. Ce s-a întâmplat? Și-a pierdut talentul? Ce e de fapt talentul? O înzestrare pe care o ai și apoi n-o mai ai? Un dar care ți se dă și ți se ia? Cred că principala calitate pe care trebuie să o aibă un actor sau un tânăr care vrea să devină actor e disponibilitatea. Să fie în stare, în orice secundă, să treacă în pielea altcuiva, să întruchieze un personaj cu tot ce are el: umor, inteligență, tragism, toate laturile sufletești ale unui om. Disponibilitatea, secunda! Și apoi reintrarea în normalitate.

C.M.: *Vi s-a întâmplat ca un rol întruchipat pe scenă să vă modifice comportamentul în afara scenei, în viața de toate zilele?*

M.R.: Da, mi s-a întâmplat, dar nu-mi dădeam seama. Numai cei din jurul nostru pot să-și dea seama dacă suntem sau nu tributari unor gesturi sau apucături ale unui personaj. Dacă îți dai seama și continui să te porți precum personajul pe care-l joci sau l-ai jucat pe scenă, înseamnă că vrei să pari altcineva decât ești sau să arăți cât de tarat e un actor de ceea ce i se întâmplă pe scenă. Eu nu sunt deloc de acord cu lucrul acesta.

C.M.: *Cât de mult contează înfățișarea fizică pentru un actor?*

M.R.: Publicul este nemilos atunci când personajul pe care-l întruchiezi nu se potrivește cu fizicul tău. Pe scenă sau în film, e greu de crezut că un bărbat frumos face declarații de dragoste sincere unei femei urâte. Dacă nu e și ea frumoasă, insatisfacția pe care o resimte publicul cu greu poate fi contracarată cu „talent“. Oare cum a jucat Brigitte Bardot? Bine sau prost? Arăta atât de bine încât toată lumea era mulțumită. Nu țin minte cum juca Brigitte Bardot. Fetelor frumoase le trecem cu vederea multe defecte.

C.M.: *Multă vreme în teatrul românesc au fost cultivate figurile „interesante” și mai puțin înfățișările cu adevărat frumoase.*

M.R.: Așa este. A fost o perioadă în care la „teatru” au fost admiși mai ales cei cu temperament, cei „flexibili”, cu care se lucrează ușor, în dauna unora mai frumoși, dar poate mai rigizi. Dar această rigiditate poate să dispară în cei patru ani de studii. E un paradox. Cei care nu sunt foarte chipeși au un complex din cauza asta, dar reușesc să se mobilizeze, sunt mai implicați, au mai multă vervă. Cei mai arătoși se expun mai greu, sunt mai suficienți. Un complex de superioritate poate fi mai dăunător decât cel de inferioritate. E nevoie și de unii și de alții. În teatru sunt și roluri ca Sganarelle sau Sancho Panza. De la profesorii de la Institut am aflat că băieții frumoși nu prea mai vin la teatru și nici fetele frumoase, care se prezintă la examenele de admitere, nu sunt în număr foarte mare. De aceea îi vedem mai mult pe stradă sau la televizor, la emisiunile de divertisment. Publicul are nevoie de vedete. Și vedetele trebuie să arate bine, dacă nu foarte bine.

C.M.: *În ce spectacole poate fi văzut Mircea Rusu în actualul sezon teatral?*

M.R.: În *O noapte furtunoasă* de Caragiale, în regia lui Felix Alexa, la Teatrul Național din București, unde sunt *Jupân Dumitrache* și în *Darul Gorgonei* de Peter Shäffer, la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște, în regia lui Victor Ioan Frunză.

C.M.: *Cum s-a născut această colaborare cu Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște?*

M.R.: „Defuncta” conducere a Teatrului Național din București a considerat că această piesă, *Darul Gorgonei* de P. Shäffer, nu intră în viziunea sa repertorială și acum îmi dau și eu seama că nu putea să facă parte din strategia sa, pentru că strategia sa era complet alta. Rezultatele se văd cu ochiul liber. Eu și Victor ne-am dorit un spectacol cu acest text și Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște a fost de acord să-l producă. *Darul Gorgonei* e o piesă relativ recentă a lui Peter Shäffer, e scrisă în 1993. Abordează viața și activitatea profesională ale unui mare dramaturg, împlinirile și neîmplinirile lui și ale soției sale.

C.M.: *Ați mai lucrat cu Victor Ioan Frunză la acel spectacol de succes cu Ghetto de Joshua Sobol, la Teatrul Național. Cum a fost întâlnirea de această dată?*

M.R.: S-au împlinit 12 ani de la premiera cu *Ghetto*. Între timp, au mai fost două încercări de colaborare, cu *Don Juan* de Molière la Teatrul Național din București și cu *Amadeus* de Peter Shäffer la Teatrul Național din Timișoara, încercări care au rămas la acest stadiu din pricini administrative. Au trecut de atunci 7–8 ani. Pentru mine, colaborarea cu Victor, ca de fiecare dată, a fost una inexplicabil de plăcută. Există empatie, ne potrivim extraordinar la lucru. El o are alături pe soția lui, marea scenografă Adriana Grand, și împreună cu tânărul compozitor Tibor Czari formează o echipă foarte sudată. De aceea nu există probleme când încep repetițiile. Totul este pus la punct și parcă și actorii au senzația că știu textul de mai demult, că e foarte clar ceea ce li se cere. În timpul repetițiilor aveam impresia că știu rolul, că m-am gândit la el de pe vremea studenției. E un lucru pe care voi încerca să mi-l explic mai târziu. Mă bucur că am lucrat cu Victor și sper s-o fac cât mai des și mai curând cu putință. Colega mea de suferință în acest spectacol este o actriță minunată, Rodica Negrea, de la Teatrul Mic. Parcă lucrasem de-o viață împreună. E un artist desăvârșit. Și cu Rodica, sper din tot sufletul, să mă întâlnesc din nou pe scenă. Ceilalți sunt actori foarte tineri, dinamici, dornici să învețe și să se afirme. Ne-am simțit foarte bine. Din păcate, Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște nu e vizitat de târgovișteni pe cât ar merita. I-aș invita să fie mai atenți cu teatrul din orașul lor, pentru că au ce vedea.

Costin MANOLIU